

Päť schodov do neba a... do Európy

Na lúke s hrabáčikmi... Zľava Isabell Strehle (priúča sa ako pozorovateľka), komisári Heike Roos, Hans Boekhoven a Peter Schawerda, podpredseda Prešovského samosprávneho kraja Milan Baran a starosta Liptovskej Tepličky Jozef Mezovský

Stačí vraj pár schodov a ste v nebi. Musíte však byť v Liptovskej Tepličke, dedine, ktorá sa dotýka neba (950 m n. m.) a schodmi do neba je tamjšia schodovito upravená krajina, s typickými úzkymi lánmi poličiek. Veď preto si domáci svoju obec pomenovali schodmi do neba. A takýto pomyselných päť schodov do neba priviedlo Liptovskú Tepličku až do finále 10. ročníka súťaže o Európsku cenu obnovy dediny, kam postúpila ako slovenská Dedina roka 2007. Pre Slovensko je to veľký úspech, veď táto podtatranská obec obstála v konkurencii 29 európskych obcí z 12 krajín a vo víťazstve rozhodovalo medzi ňou a juhoatlantskou obcou Sand in Taufers (Taliansko). Každopádne je Liptovská Teplička prvá slovenská obec, ktorá sa v tejto súťaži dostala až do finále. V Európskej cene obnovy dediny malo Slovensko v uplynulých ročníkoch zástupcov obce Soblahov, Hrušov a Vlachovo, ktoré, rovnako ako Liptovská Teplička, do európskej súťaže postúpili ako víťazi národnej súťaže Dedina roka. Organizátorom súťaže

Aj v rómskej osade si hostí uctili, ako sa patrí, typickým rómskym jedlom zvaným „goja“

je Slovenská agentúra životného prostredia, v spolupráci so Spolkom pre obnovu dediny a Združením miest a obcí Slovenska, pod gesciou Ministerstva životného prostredia SR. Slovenské dediny roka zanechali v európskej súťaži dobrý dojem a ukázali Európe krásu a životaschopnosť slovenského vidieka. Liptovská Teplička toto renomé potvrdila a ašpirovala na víťazstvo. Nakoniec skončila druhá, za čo jej niektoré médiá prisúdili titul vicemiss Slovenska. Prívlaskť viac ako výstižný, pretože Liptovská Teplička je svojou polohou, okolitou prírodou a napokon aj sama sebou, čarovná a príťažlivá dedina. Navyše je priateľská, múdra a veľmi, veľmi pracovitá.

O Liptovskej Tepličke by sa dalo veľa hovoriť, a veľa pekného o svojej obci hovoria samotní Tepličania. Ale ako sa vraví, nikto nie je doma prorokom a hodnotenie medzinárodnej komisie prekypovalo (v dobrom) aj ich. Európski komisári Hans Boekhoven (Holandsko), Peter Schawerda (Rakúsko) a Heike Roos (Nemecko), členovia medzinárodnej komisie súťaže o Európsku cenu obnovy dediny 2008, ktorí Liptovskú Tepličku navštívili a prešli krížom krážom, vo svojom hodnotení vyzdvihli predovšetkým všestranný rozvoj obce, ktorý sa snaží

vyhovieť požiadavkám na poľnohospodárstvo, výstavbu, sociálny, ekonomický a ekologický rozvoj. Prikladným je jednoznačný prechod na biologicko-ekologické hospodárenie na lúkach a pasienkoch už v začiatkoch rozvoja obce, čo je dôkazom zodpovedného prístupu k zachovaniu jedinečnej kultúrnej krajiny. V neposlednom rade pri hodnotení obce zavážila príkladná spolupráca s rómskou komunitou, ktorá tvorí 25 percent miestneho obyvateľstva a skutočnosť, že obec sa ju snaží integrovať, ale nie asimilovať.

Z hodnotenia komisárov vyberáme:

To, ako došlo k tejto transformácii po zmene režimu, je naozaj nevidané: vtedy neexistoval žiadny legislatívny predpis v porovnaní s minulosťou, bol to priamy skok do budúcnosti - jednoznačný prechod na biologicko-ekologické hospodárenie na lúkach a pasienkoch s cieľom udržania ich diverzity, z čoho následne logicky vyplýva štrukturovaný chov dobytky (kone, kravy, ovce) s prioritnou snahou spracovania syra, ovčej vlny a kvalitatívne vysokohodnotného jatočného dobytky. Historický rozvoj a dnešné obhospodarovanie pôdy sa odzrkadľuje v krajine. Zelené schody až po hranicu lesa predstavujú aj v európskych dimenziách jedinečnú kultúrnu krajinu.

A tých päť schodov, ktoré Liptovskú Tepličku priviedli do finále o Európsku cenu obnovy dediny? Sú to tieto:

Krajina - zahŕňa aj s krajinou spojený zastavaný priestor. Ani komunistická doba nedokázala toto sídlo, tak jedinečne včlenené do krajiny, zásadným spôsobom zmeniť.

Udržiavanie tradícií - obyvatelia sú goralia, poľsko-rusko-slovenskí privandrovalci zo severu, s vlastným jazykom, ktorý sa udržal dodnes. Z ich zvykov vychádza mnoho dedinských sviatkov.

Komunikácia - siaha od vysielania obecného rozhlasu až po týždenné pravidelné hodinové programy obecnej televízie, v rámci ktorých sa vysielajú aj prenosy zo zasadnutí obecného zastupiteľstva.

Partnerstvo - široký priestor pre činnosť miestnych združení a organizácií, regionálnych či medzinárodných partnerstiev. Dve pozoruhodnosti je však potrebné prezentovať samostatne: jednou je škola a jej nasadenie v dianí obce a mimoriadne vysoká úroveň didaktiky vo vzdelávaní, ďalšou je tolerantné zaobchádzanie s rómskou menšinou, ktorá tvorí 25 percent obyvateľstva obce.

Životaschopnosť - popri fažiskových pilieroch poľnohospodárstva a lesného hospodárstva sa opiera o turizmus a ďalší rozvoj miestneho potenciálu. Kapacita takmer 400 lôžok s odhadovaným počtom 40 až 50 tisíc prenocovaní sa javí ako rozvojová základňa pre budúcnosť. A hostia dostanú na stôl miestne produkty...

Ako inak, než chlebom a soľou mohli Tepličania privítať vzácných hostí, európskych komisárov. Na snímke domáci osolený chlieb „koštuje“ Heike Roos, vedľa nej Hans Boekhoven

Slávnostné vyhlásenie výsledkov 10. ročníka súťaže o Európsku cenu obnovy dediny a odovzdávanie ocenení sa uskutočnilo 24. a 25. septembra 2008 v holandskej obci Koudum, ktorá zvíťazila v 9. ročníku tejto súťaže. Slávnosti v Koudume sa zúčastnilo asi tisíc hostí, pre ktorých organizátori pripravili množstvo sprievodných podujatí, medzi nimi miniveterné zúčastnených obcí, workshopy k otázkam rozvoja vidieka, diskusie s členmi hodnotiacej poroty, exkurzie, kultúrno-spoločenské aktivity a ďalšie. Predstavitelia Liptovskej Tepličky sa na prezentáciu obce v Koudume zodpovedne pripravili a svoju obec predviedli v celej svojej krásy, jedinečnosti a múdrosti.

Anna Gudzošová

Po dedine a jej okolí sa európski komisári vozili na vozoch

